meene stemmen in en besluit Ds v. Dam uit te noodigen Donderdag a.s. in Assen te willen zijn.

Ds R. J. v. d. Veen, van Goes, rapporteerde vervolgens namens de dogmatische commissie over het bezwaarschrift van Ds S. P. Vermeer, van Oudemirdum. Het rapport komt tot de volgende conclusies:

a. Wat de kerkrechtelijke zijde der zaak betreft zijn opmerkingen te stellen in handen van de kerkrechtelijke commissie, en

b. Wat de andere opmerkingen aangaat, aan Ds S. P. Vermeer te berichten:

1e. dat de Synode in zijn schrijven geen enkel bezwaar heeft gevonden, aan de Heilige Schrift en de Belijdenis ontleend, waaruit blijkt, de onhoudbaarheid der beslissingen van de Synode;

2e. dat zijn schrijven haar geen aanleiding geeft nog eenig terug te komen op wat in hare rapporten, beslissingen en „open brief" uitvoerig is uiteengezet:

Terwijl zij tenslotte haar afkeuring er over uitspreekt, dat door Ds S. P. Vermeer een uittreksel van zijn schrijven in de pers is geplaatst („Alg. Hbld.", avondeditie 30 Aug. j.l.) eer van zijn missive door de Synode, die pas Dinsdagmorgen vergaderde, kon kennis genomen worden.

De conclusies werden met algemeene stemmen, zonder discussie aangenomen.

Namens de kerkrechtelijke commissie rapporteerde Ds W. Verhoef, van Zeist, over een bezwaarschrift van broeder T. Houtstra, belijdend lid der Geref. Kerk van Utrecht.

Het rapport concludeert:

a. Aangezien 1e de Gen. Synode de laatste vergadering is der Geref. Kerken in Nederland, die voor deze kerken ter laatste instantie beslissende uitspraken kan doen en dies deze kerken en hare leden zich aan deze uitspraken hebben te onderwerpen, tenzij bewezen wordt, dat zij in strijd zijn met Gods Woord en de Belijdenis; 2e in het bezwaarschrift alle bewijs uit de Heilige Schrift, de Belijdenis en de Kerkenorde ten eenenmale ontbreekt als zouden de besluiten en de handelingen der Synode daarmee in strijd zijn;

Zoo besluit de Synode:

1e. de bezwaren van br. T. Houtstra voor ongegrond te verklaren; 2e van dit besluit bericht te geven aan br. T. Houtstra en daarvan mededeeling te doen aan den Kerkeraad van Utrecht.

Dr W. A. v. Es, van Leeuwarden, maakte bezwaar tegen de in de rapporten geregeld voorkomende uitdrukking „gegrond op Schrift en Belijdenis", zonder dat dit nader wordt aangetoond. Spr. gelooft, dat voor de buitenwereld de argumentatie winnen zal als ze nader wordt uiteengezet.

Ds W. Verhoef deed opmerken, dat toch maar bewijs mag worden gevraagd en hier van een repeteerende breuk zonder meer geen sprake is.

De Voorzitter deed Dr v. Es opmerken, dat de door hem gewraakte uitdrukking te danken is aan de mildheid, waarmede men de Synode met bezwaarschriften heeft bedacht. De bewijslast rust niet op de Synode, doch op den bezwaarde, die geroepen is te bewijzen, dat de uitspraak van de Synode niet op Schrift en Belijdenis is gegrond.

Dr v. Es replicerend, stelde voor, het rapport terug te zenden aan de betrokken commissie, met verzoek om nader aan te toonen, dat de bezwaren van inzender niet gegrond zijn op Schrift en Belijdenis.

Ds C. W. J. v. Lummel, van Zuidland, achtte dit in strijd met het betrekken artikel der K. O.

Na nadere toelichting door Ds Miedema conformeerde Dr van Es zich.

Prof. Dr H. H. Kuyper rapporteerde vervolgens namens de Kerkrechtelijke Commissie over het bezwaarschrift van Mr P. G. Knibbe te Leiden.

Ds C. W. E. Ploos van Amstel, van Steenwijk, maakte een opmerking over een redactie, waarop Prof. Kuyper antwoordde, dat hij de uiterste zachtmoedigheid heeft betracht. Wie een brochure schrijft zonder volkomen op de hoogte te zijn onder den geruchtmakenden titel „Een ban in onze Kerken", doet ergerlijke dingen en maakt de beroering grooter. Wie geschriften schrijft, dient allereerst op de hoogte te zijn.

Namens de dogmatische commissie rapporteerde Prof. Dr J. Ridderbos over het bezwaarschrift van Mr Knibbe.

Ds J. H. Telkamp, van Middelburg, rapporteerde over een schrijven van br. O. S. Bruinsma, onderling te Oudemirdum.

Ds Tj. Petersen, van Wolvega, rapporteert namens de kerkrechtelijke commissie over een bezwaarschrift van den heer R. Lukkien, te Amsterdam.

Het rapport concludeert:

Uwe commissie, overwegende dat de heer Lukkien zich onttrokken heeft aan de gemeenschap der Geref. Kerken, stelt voor dit schrijven niet in behandeling te nemen.

Te half elf werd hierna de Synode geschorst en werden commissie-vergaderingen gehouden. In de dogmatische commissie werd een deputatie uit de classis Bolsward gehoord.

Woensdag 8 September.

Avondzitting.

Te half acht werd de openbare zitting geopend met het zingen van Psalm 68: 10. De tweede scriba, Ds P. J. Klaarhamer, las de acta der zitting van Woensdagmorgen, welke na eenige opmerkingen werden goedgekeurd.

Hierna kwamen onderscheiden rapporten aan de orde.

Prof. Dr H. Bouwman, van Kampen, rapporteerde over een bezwaarschrift van onderling K. Kamminga, van Harkema-Opeinde, tegen een uitdrukking in het persverslag, betrekking hebbende op de handelingen van Ds D. P. Koopmans, als deputaat voor Friesland, bij de moeilijkheden, gerezen in de classis Drachten. Het rapport concludeert het schrijven voor kennisgeving aan te nemen. Conform besloten.

Ds N. Duinsema rapporteerde over een brief van den heer C. de Bok, waarbij de Commissie tot de slotsom komt, dat het schrijven voor kennisgeving kan worden aangenomen, daar de brief alleen een klacht bevat over de wijze waarop de Synode sommige brieven beantwoordt en waarop sommige broeders spreken of schrijven.

Prof. Honig rapporteerde over een schrijven van den heer E. Westerbaf, te Zaandam. Geconcludeerd wordt, dit schrijven voor kennisgeving aan te nemen. Conform besloten.

Ds J. G. Kunst rapporteerde over een bezwaarschrift van den heer C. de Graaf, te Nijkerk. Dit rapport concludeert tot aanneming voor kennisgeving van dit bezwaarschrift. Conform besloten.

Ds W. Breukelaar rapporteerde over een bezwaarschrift van den heer H. J. Gerretsen, te Lent, belijdend lid van de Geref. Kerk van Nijmegen. Overeenkomstig de conclusie werd besloten dit onwaardig schrijven ter zijde te leggen.

Dr K. Dijk, assessor, deed vervolgens mededeeling van een voorstel van het moderamen inzake de financiën. Spr. deelt mede, dat het den penningmeester der Synode, Ds A. de Geus, wat bang om het hart wordt. Hij heeft het moderamen in overweging gegeven nogmaals f 10.000 van de particuliere synodes te vragen. Het moderamen is eveneens van oordeel, dat dit noodzakelijk is. Wel is eerst gevraagd f 7200, later verhoogd tot f 10.000, maar deze tweede f 10.000 zijn zeker nog noodig. Het is zelfs de vraag, of wij dan nog de Groninger Synode zonder tekort kunnen aanvangen. Als wij de omstandigheden in aanmerking nemen, zal de Synode dit voorstel billijken. Het werd vervolgens met algemeene stemmen aangenomen.

Ten slotte deed Dr Dijk mededeeling van de percentages der onderscheidene provinciën, waarna de Synode korten tijd in comité-generaal ging, om vervolgens in commissies te vergaderen.

Donderdag 9 September.

Ochtendzitting.

De praeses opende bedenmorgen 9 uur de openbare zitting met te doen zingen Ps. 72: 1, waarna hij voorging in gebed. Vervolgens werd appèl nominaal gehouden en las de 2de scriba de acta, die werden goedgekeurd.

De praeses deelde mede, dat van Prof. Dr G. Ch. Aalders bericht is ingekomen van het overlijden van zijn vader, Ds G. J. D. Aalders, em. predikant der Geref. Kerk van Achlum. Het moderamen zal Prof. Aalders een brief van deelneming der Synode doen toekomen.

Vervolgens rapporteerde Dr K. Dijk over het schrijven van Dr B. Wielenga te Amsterdam. Het rapport concludeert, aan Dr Wielenga te berichten:

1e. dat zij op zijn vragen omtrent „de slang en haar spreken" niet kan ingaan, omdat zij niet zit om allerlei vragen te beantwoorden en Dr Wielenga geen enkel bezwaar tegen de beslissing der Synode in dezen heeft ingebracht, maar zich zelfs tot haar vreugde ten volle met deze beslissing vereenigt;

2e. dat zij hem voorts verwijst naar rapporten en beslissingen der Synode inzake de bij haar ingediende gravamina;

3e. dat zij evenmin een antwoord kan geven op betgeen hij vraagt omtrent „de kwestie aangaande de scheppingsdagen", wijl de Synode over deze zaak niet had te handelen;

4e. dat het niet tot haar taak behoort, den uitbouw der Belijdenis ter hand te nemen, waar voor deze zaak reeds een commissie bestaat.

Dr W. A. v. Es, van Leeuwarden, wil zijn tegenstemmen tegen de eerste conclusie nader motiveeren. Naar spr.'s meening is de vraag van Dr Wielenga omtrent de slang en haar spreken een zeer rechtmatige.

Ds J. de Vries, van Tilburg, zich aansluitende aan het betoog van Dr v. Es, meent, dat door het niet beantwoorden van de vraag van Dr Wielenga, in het land groot misverstand kan ontstaan, waarom hij tegen de eerste conclusie zal stemmen.

Dr K. Dijk merkt op, dat de Synode zich reeds duidelijk uitgesproken heeft. Spr. acht de methode van Dr Wielenga verkeerd. De Synode sprak zich uit, Dr Wielenga conformeerde zich daaraan en nu kan de Synode toch niet vragen van hem en anderen gaan beantwoorden. Dat is het scheppen van een gevaarlijk precedent. Spr. betwist Ds de Vries, dat er misverstand zal ontstaan en handhaaft de redactie van de eerste conclusie.

De praeses merkt nog op, dat hier niets bijzonders geschiedt. De Synode heeft tot dusverre niet anders gehandeld. Er zijn wagenvrachten vragen binnengekomen. Het is niet de taak van de Synode die te behandelen. Zij heeft alleen de bezwaarschriften onder oogen te zien.

De conclusies van het rapport worden goedgekeurd met aanteekening, dat Dr v. Es en Ds de Vries tegen de eerste conclusie zijn.

De Synode gaat daarop in commissievergadering, ter behandeling van het gravamen van Dr v. Leeuwen.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Laren (N.H.): L. Hoorweg te Purmerend en D. K. Wielenga te Ilst.
Woerden: S. van Dijken te Nieuwersoord en A. Wijngaarden te Baarland.

Beroepen te:
Heinenoord: H. v. d. Zanden te Wapenvelde.
Hilversum: Mr W. S. de Vries te Tzum.
Houwerzijl: D. B. J. v. d. Meulen te Oostermeer.
Laren: L. Hoorweg te Purmerend.
Lopik: A. Wijngaarden te Baarland.
Zeist: J. Gillebaard te Noord-Scharwoude.

Aangenomen naar:
Borssele-Driewegen: cand. C. van Schie te Voorschoten.

Bedankt voor:
Biezum: G. H. Dijkstra te Bergentheim.
Heemstede: Dr J. H. Havlock te Bandoeng.
Hoogvliet: C. van Schie, cand. te Voorschoten.
Kampen: D. van Dijk te Groningen.

Emeritaat verleend aan:
Dr J. Waterink te Amsterdam. Ingang 1 October.

Overleden:
Ds G. J. D. Aaldens, em.-pred. van Achlum. 71 jaar.
Ds P. J. Baay, em.-pred. van Kamperland, 77 jaar.

Peremptoir-examen. Door de classis Zierikzee der Geref. Kerken is peremptoir geëxamineerd en tot de evangeliebediening toegelaten J. de Boer, beroepen predikant te Brouwershaven.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:
Ijzerlinge: T. A. Bakker te Ijmuiden en J. W. Polman te Almelo.

Beroepen te:
Maastricht: J. P. Meijering te Nieuwpoort.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Leiden: A. de Blois te Dirksland.

Bedankt voor:
Sliedrecht: J. R. van Oordt te Ophemsden.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:
Maarssen: G. Beme te Monster, H. A. Leemans te Delft en I. Kievits te Baarn.

Beroepen te:
Broekens: A. Keers te Stitswerd.
Domburg (toez.): J. W. Swaan te Vollenhove.
Enter: D. J. v. d. Graaf te Ridderkerk.
De Lier: D. M. Blankhart te Nijverdal.
Mijnrecht: S. C. Groeneveld te Leerdam.
Nieuw-Beijerland: J. Haring, em.-pred. te Utrecht.
Roodeschool: J. W. Dippel te Terschelling.
Ilist: W. M. A. Kalkman te Werkendam.
Zutphen: K. A. Beverluis te Groothuizen.

Aangenomen naar:
Zetten-Andelst: J. A. van Nie te Meerkerk.

Bedankt voor:
Gouderak: A. C. Enkelaar te Hasselt.
Loenen a. d. Veluwe: A. J. Splinter te Lent.
Putten o. d. Veluwe: G. Alers te Nieuw-Lekkerland.
Vlaardingen: J. H. Th. Rappard te Barneveld.

Intrede te:
Buiksloot: H. M. E. Bremer. Tekst 1 Cor. 3: 1 en 2.
Heemstede—Amstel-Bardenberg: cand. J. L. C. Visbeek. Tekst 1 Cor. 2: 2.
Marken: cand. J. van Woerden. Tekst Psalm 51: 17.
Molkwerum: cand. B. J. D. Beerekamp. Tekst Hand. 4: 20b.
Zuilen: P. C. de Groot. Tekst Joh. 1: 29.

Afscheid van:
Loenen: J. L. G. Gregory. Tekst 1 Petr. 1: 24 en 25.

VERHUISD:
Dr C. TAZELAAR
van OVERTOOM 350
naar
2e Const. Huygensstr. 77
Amsterdam.

„FILIPPUS"

DE KALENDER „FILIPPUS" MET PREMIEBOEK IS VOOR VERZENDING GEREED.
Kalender in fraaie uitvoering 90 ct.
PREMIEBOEK
„Geplukte Aren van het veld der Schrift"
door Ds. K. FERNHOUT,
in keurigen omslag 85 ct.
Kalender gebonden f 1.30.
Spoedige bestelling gewenscht.
Inteekenlijsten op aanvrage verkrijgbaar.
J. B. VAN DEN BRINK & Co.
ZUTPHEN.

IN ELK HUIS EEN ORGEL!
Ganzevoort's Orgelhandel
DIEZERSTRAAT 116 — ZWOLLE
heeft steeds in voorraad een groote keuze
ORGELS voor huiskamer, school en lokaal
Prijscouranten en leveringsvoorwaarden gratis op aanvraag

Voor een goede
Kerkelijke Administratie
gebruike men onze REGISTERS tot het inschrijven van
Doopleden, Lidmaten in vollen rechte en Huwelijksbevestigingen
in iedere dikte verkrijgbaar
Proefvellen op aanvrage ter inzage
Verder zijn bij ons verkrijgbaar:
Attestatiën voor Doopleden
„ „ Lidmaten in vollen rechte
Berichtkaarten verhuizing leden
Credentiebrieven
Beroepingsbrieven met Salarisregeling
Goes OOSTERBAAN & LE COINTRE

Lezers van „De Reformatie"! Wekt uw kennissen op proefnummers van ons Blad aan te vragen.

Heht Gij al kennis
- gemaakt met -
DE MAATSCHAPPIJ
Christel. Sociaal-Economisch Weekblad,
onder redactie van onze meest bekende mannen en vrouwen
?
Zoo niet, vraag dan nog heden proefnummers aan de DRUKKERIJ ORANJE NASSAU BAARN
Dit belangrijke, goed geïllustreerde tijdschrift, zoo goed als zonder uitzondering gunstig beoordeeld en door de Christelijke Pers hartelijk aanbevolen, kost slechts f 2.50 per halfjaar en valt daarom onder het bereik van ieder, die op Sociaal-Economisch gebied voorlichting van Christelijke Voormannen wenscht.
Ondergeteekende .....
.....
te .....
adres .....
abonneert zich op
wenscht proefnummers v.
De Maatschappij
In open envelop gefrankeerd met 2 cts. postzegel te zenden aan de Drukkerij Oranje Nassau te Baarn.

DE GOEDE TIJDING
Gereform. Evangelisatie-Blad.
Hoofdredacteur Ds P. Noorts.
De verspreiding van „De Goede Tijding" brengt geen finantieele lasten mede.
Men vrage inlichtingen en proefnummers bij den Uitgever W. D. MEINEMA, Delft.

Een reisje naar Den Haag
loont ruimschoots de moeite wanneer men zich een goede PIANO of een degelijk HARMONIUM wil aanschaffen. In onze coll. (ruim 100 stuks met vele grootere werken) vindt ieder wat hij wenscht, terwijl bij aankoop reiskosten worden vergoed en garantie stipt wordt nagekomen.
D. A. RIPPEN
Repr. v. h. Huis Mannborg
Gedipl. stemmer Mij „Toonkunst"
Piet Heinstraat 42, DEN HAAG.
Inlichtingen op aanvrage.
Levering franco.